

Fig. 273. — «Visió de Sant Francesc», per Antoni Viladomat, de la sèrie dels PP. Franciscans de Berga

De l'estudi del retaule de Guardiola es dedueix que en Borrassà s'aparta de les escoles fins aleshores dominants, sobretot en les escenes de moviment, en les quals sent una major frisança de vida. En les de repòs domina una solemne grandiositat, desconeguda per els trescentistes i que deriva del romànic; exemples, el sant Salvador de Guardiola i el sant Francesc de Vich. El seu dibuix és original, inclinat, per gota que pugui, cap a les expressions intencionades fins als límits de la caricatura. Sota aquest aspecte, i al mateix temps com a mostra de la seva rapidesa de concepció i execució, és notable el fragment que presentem del Calvari del retaule de Sant Pere de Terrassa (fig. 271). Un saió saltirona ridiculament al peu de la creu, mostrant sa cara grotesca i son cos arrupit, al costat mateix de la figura intensament estirada del xicot que sosté el recipient amb el fel i el vinagre i la canya capsada per l'esponja.

El colorit és intens, de tons decidits i ajustats. El seu sistema nerviós o el seu temperament no li permet un acabat sempre per igual, com un miniaturista, sinó que, per contra, executa amb sobrietat i concentra el treball en els punts principals. Tot això constitueix les característiques d'un gran decorador, tal com realment era en Borrassà. — ALEXANDRE SOLER I MARCH.

Pintures de Viladomat desconegudes

A la tardor del 1925 foren descobertes a Berga unes petites teles, segurament els bocets originals dels quadres de la vida de sant Francesc que l'artista va pintar per als PP. Franciscans de Barcelona. L'any 1835 les pintures de Berga, junt amb l'Arxiu, anaren a parar a la pagesia de l'Humà

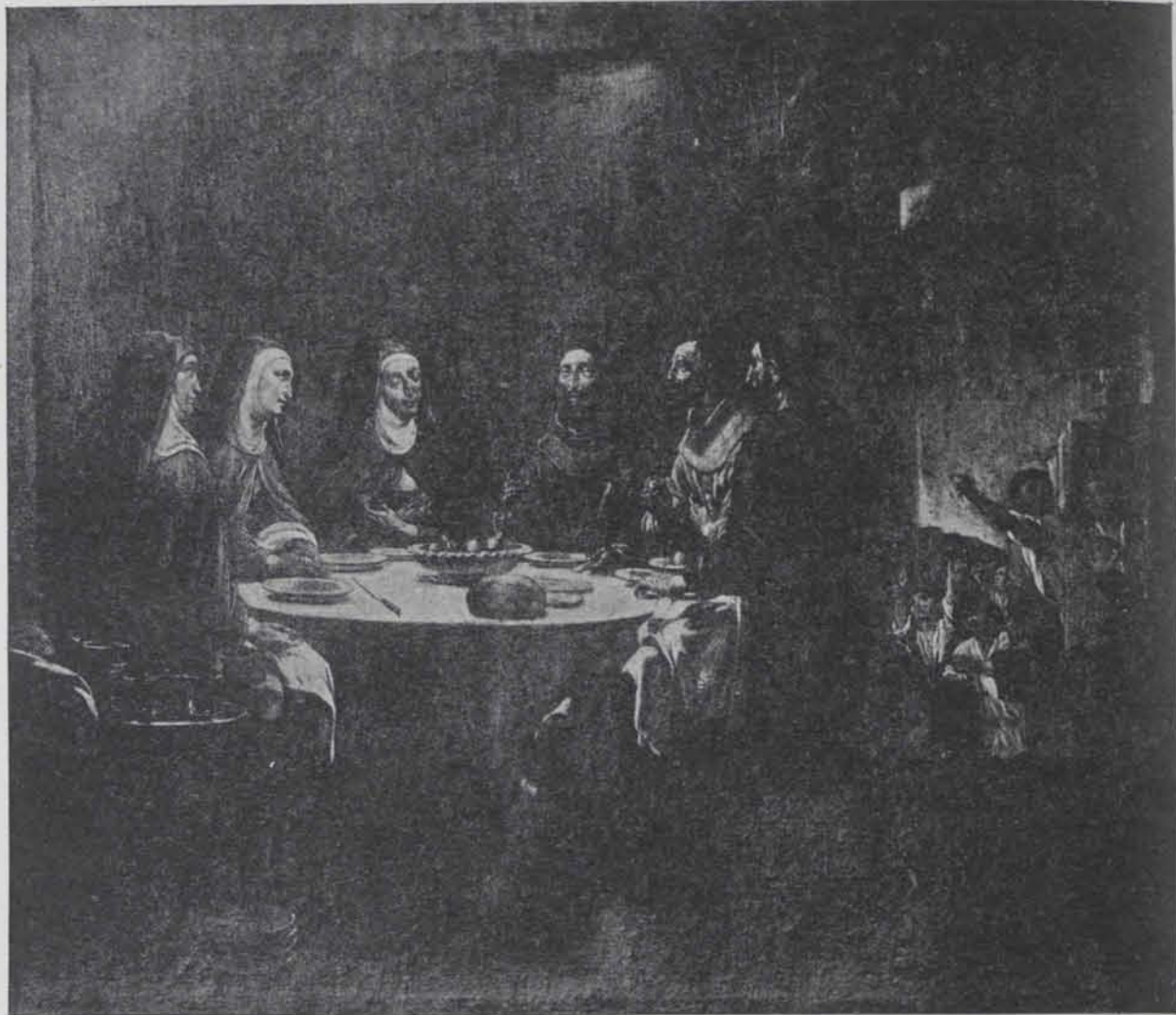

Fig. 274. — «El Sopar de Santa Clara i Sant Francesc», per Antoni Viladomat, de la sèrie dels PP. Franciscans de Berga

de Malanyeu, a la diòcesi de Solsona; allí les veié Mn. J. Serra i Vilaró, el docte excavador de la necròpolis cristiana de Tarragona; més tard tornaren a Berga, d'on foren traslladades al Convent de Vich, sembla que no definitivament, sinó amb l'intent de tornar-les al seu lloc originari pendent d'habilitació.

Al Camaril del Santuari de Queralt hi han quatre teles sortides de l'obra del mestre. Podrien ésser dues pintures destruïdes fetes també en el mateix taller, de mides i enquadrament iguals a les esmentades, potser repintades en el segle XIX tot malmetent l'obra anterior.

És així mateix d'en Viladomat un Sant Francesc de la Col·lecció Emili Manuelli, de Florència.

L'obra de Florència té damunt de l'interès que pugui tenir per a nosaltres, com a obra d'un mestre català, el d'ésser una de les millors obres de Viladomat, plena d'aquella correcció i d'aquella unció que és característica de la sèrie de la vida de Sant Francesc al Museu.

Viladomat mostrà pels temes de la vida del Pobressó d'Assisi una especial afecció. Són aquests els millors trets del seu pinzell, usualment atrafegat en pintures d'encàrrec a poc preu, en les quals treballen més els ajudants que el mestre, el qual sembla que quan arriba a la figura del gran Sant, respectuosament s'aturi i obri ple de devoció i de sentiment. El Sant Francesc de Florència és expressiu en aquest punt. El mestratge de Viladomat que sovint rep les lliçons d'Itàlia, sobretot en el seu posicionisme a la romana, té en les seves obres franciscanes un accent d'inspiració personal i de força realista eminentment casolana. Com l'Amadeu d'Olot ho serà en el segle XVIII-XIX, en les seves meravelloses figures de pessebre, Viladomat és en aquests moments de pura inspiració i de lliure eclosió de la seva personalitat (molt superior al conjunt de l'obra seva), un pintor catalaníssim. L'amor amb què són tractades les domesticitats de la vida de sant Francesc, la vívida

Fig. 275. — «Visió de Sant Francesc», per Antoni Viladomat, de la sèrie dels PP. Franciscans de Berga

manera d'expressar els caràcters del nostre paisatge, les ingenuïtats a la manera de Zurbarán que es troben en aquella tela emocionant de la mort de Sant Francesc que hi ha al Museu de la Ciutadella, són d'un Viladomat digne de firmar la bella tela de Florència, on el seu art aconsegueix un d'aquests moments purs.

Un forn de ceràmica de reflexe metàl·lic a Reus

L'il·lustre bibliòfil reusenc En Pau Font de Rubinat, cridà l'atenció, en efectuar-se unes obres particulars a Reus, sobre la troballa de nombrosos fragments de ceràmica de reflexe metàl·lic, molts d'ells amb senyals evidents d'ésser peces de forn mal reeixides. Recollits els fragments, ingressaren al Museu del Centre de Lectura d'aquella ciutat. Els tipus són del segle XVI.